

EESTI LOODUS

Eesti keskkonnaprojektid teevad Euroopas ilma. Ent kust tuleb raha?

Keskkonnaministeerium ja KIK

23. mai 2022 kell 09:12

LIFE programmi toel sündinud linnalehmade projekti raames rajati Pärnu randa ka õpperada ja vaatlustorn. Nüüd pälvis projekt ka maineka auhinna. Foto: Mati Kose

Eestis läbiviidud keskkonnaprojektid on pälvinud Euroopas märkimisväärsed tunnustusi – äsja kuulutati pärandmaastike taastamisele keskendunud [LIFE to Alvars](#) aegade parimaks Natura 2000 aladel läbiviidud projektiks, samuti pälvis [Pärnu linnalehmade projekt](#) peaauhinna Euroopa aianduspärandi võrgustikult.

Auhindu ja äramärkimisi jagub veelgi, kuid mõistagi tõuseb selliste tegevuste juures olulisele kohale rahastamise küsimus, kuna suurte eesmärkide täideviimiseks kulub reeglina palju ressursi. Kust see raha siis tuleb?

Euroopa Komisjoni rahastamisvahend LIFE programm, mille toel on õnnestunud keskkonnaprojekte läbi viidud üle kogu Eesti, tähistab tänavu 30. sünnipäeva. Millega täpsemalt tegemist on ning missugused projektid rahastuse saavad, räägib lähemalt Keskkonnaministeeriumi looduskaitse osakonna peaspetsialist Merike Linnamägi.

Mida LIFE programm endast kujutab, milline oli ajend selle loomiseks?

LIFE programm sai alguse täpselt 30 aastat tagasi. Kui põllumajandussektorile on Euroopa Liidu kaudu jagatud toetusi juba väga pikalt, siis üldist keskkonnaprojektide rahastamise skeemi tegelikult seni veel polnud. Seetõttu leiti, et üks variant oleks luua programm, mille alla koonduksid nii üleüldised keskkonnateemad kui ka näiteks

looduskaitse ning kust saaksid kõik oma projektidele võrdsetel alustel rahastust taotleda. Liikmesriik ise seejuures väga palju suunata ei saa, vaid täidab pigem nõuandja rolli.

Ent mis vahe on sellel, kas ma taotlen raha näiteks Keskkonnainvesteeringute Keskusest või LIFE programmist?

Suur vahe seisneb selles, et LIFE programmi projektid on rahaliselt palju suuremad ning saavad olla ajaliselt tunduvalt pikemad. Kui KIKis rahastatakse peamiselt umbes 1-2 aastat kestvaid projekte, siis LIFE programmi puhul on 4-5 aastat täiesti tüüpiline aeg, ent lubatud on isegi kuni 10 aastat vältavad projektid. Et mõned tegevused ja eesmärgid võtavadki kauem aega kui paar aastat, tähendab see, et pikema aja jooksul jõuab ka märksa rohkem ära teha. Samuti on LIFE projektid sageli rahvusvahelised, mis tähendab, et kaasatud on sageli ka teiste liikmesriikide esindajad.

Millal Eesti esimesed LIFE programmist toetuse saanud projektid alustasid? Kui palju meil tänaseks LIFE projekte läbiviidud on?

Esimene projekt alustas tegelikult 1992. aastal ehk juba siis, kui Eesti polnud veel Euroopa Liidu liige, kuid meil oli võimalik rahastust siiski taotleda. Sellele järgnes väike paus ning 2004. aastal projektide läbiviimine jätkus.

Sisulisi keskkonnaprojekte on Eestis läbi viidud juba üle 70, neist kõige rohkem on looduskaitsele keskendunud tegevusi – selles valdkonnas jagub probleeme kahjuks alati, kuna liike, keda on tarvis aidata, leidub väga palju. Samuti on see tegelikult mõistetav ka põhjusel, et kui looduskaitse puhul võetakse ühe projekti lõppedes fookusesse juba uus teema või liik, siis keskkonna suunal on projektitaotlejatel veidi keerulisem jätkutegevusi luua.

Mis teeb ühe projekti LIFE programmi vääriliseks, mis on hea projekti valem?

Heal projektil on kaks peamist omadust: **esiteks** peab **projekti ülesehitus** olema hästi loogiline. See tähendab, et on olemas konkreetne probleem, selle lahendamiseks mõeldud tegevused ja oodatav lõpptulemus. LIFE programmi puhul meeldib mulle väga see, et kui on näha, et algselt planeeritud tegevused ei ole nii edukad, kui projekti läbiviijad soovisid, siis on võimalik plaane jooksvalt muuta ja kooskõlastada. LIFE on väga tulemustele orienteeritud programm ning paindlikkus on siinkohal väga oluline tegur.

Teiseks hea projekti omaduseks on kindlasti **Euroopa mõõde**. Riikidevahelist koostööd oodatakse aina enam, mis tähendab, et selliseid projekte, kus tehakse väikseid töid pisikesel maalapil, väga enam ei kohta. Hea näide on [Pärnu linnalehmade projekt](#), kus taastati rannaniidud väga väikesel maalapil, toodi sinna lehmad, rajati linnutorn ja matkarajad – ehkki see projekt oli väga edukas, siis täna see tõenäoliselt LIFE programmilt enam rahastust ei saaks, kuna omab liiga väikest mõju. See aga ei puuduta liike, kes elavadki ainult teatud piirkonnas – lendoravad, keda võib Euroopas leida vaid Soomest ja Eestist, on just sellise projekti hea näide.

Milliseid silmapaistvaid projekte Eestis seni läbiviidud on, millised on suurimad saavutused?

LIFE programm tunnustab tegelikult ka ise parimaid projekte ning Eesti projektid on sageli ka valituks osutunud. Üks varasemaid Eesti projekte oli [EagleLIFE](#), kus tegeleti konnakotka ja must-toonekure kaitsetegevusega. Sellest projektist said alguse meie tänaseks väga populaarseks osutunud looduskaamerad – just EagleLIFE pani Eestis üles esimese pesakaamera ning tänaseks jälgitakse neid üle kogu maailma.

Auhinnaga pärjati ka Eesti, Taani ja Soome [harivesiliku kaitsele keskendunud ühisprojekti](#), kus Lõuna-Eestis taastati üle 200 väikeveekogu. Lisaks kahepaiksetele oli projekt vajalik ja sobiv ka külakogukonnale, kuna mõned elanikud kasutavad taastatud veekogusid saunatiigina, teised jällegi loomade joogikohana.

Samuti valis Euroopa Komisjon aegade parimaks Natura 2000 aladel läbiviidud projektiks [LIFE to Alvars](#), mille käigus taastati Eestis loopealseid ning millel on olnud väga suur mõju. Väga oluline tegur oli siinkohal ka sotsiaalmajanduslik mõju, kuna inimesed hakkasid nendel aladel uuesti loomi karjatama ning see puudutas ka kohalikku kogukonda ja majandust. Muutus tuleb sageli küll aeglaselt, kuid see paneb kohaliku elu käima.

Millise esilekerkiva näite saab tuua mujalt Euroopast?

Kohati esineb Euroopas selliseid loomaliike, kelle kaitseks tehakse väga palju projekte, kuid see jätab teised pahatihti tagaplaanile. Euroopas on suureks murekohaks merikilpkonnad, sest nad tahaksid sigida mererandadel, kus turistid puhata soovivad ning kuhu ehitatakse suuri hotele ja teisi atraktsioone.

Merikilpkonnade kaitseks on juba tehtud olulisi LIFE projekte, mille käigus parandatakse inimeste teadlikkust, parandatakse randade olukorda ja tehakse muid ümberkorraldusi. Ehkki turismisektor on COVID-19 pandeemia tõttu kannatada saanud, on surve nendele liikidele jätkuvalt meeletu.

LIFE saab sel kevadel 30 ning taotluste esitamine on juba avanenud. Milline on taotluste esitamise olukord Eestis, kas projekte võiks olla rohkem või on neid juba piisavalt?

Alati võiks projekte olla rohkem. Eesti murekoht on see, et sõltuvalt projekti suunast tuleb leida ka omafinantseering, mis on reeglina umbes 40% kogumahust. Sageli kipuvad Eesti projektid selle taha takerduma, seda enam, et taotlusprotsess on üsna pikk. Seetõttu tundub sageli, et lihtsam on teha vähem tegevusi, kuid kasutada selleks ikkagi ainult omavahendeid.

Mida toob tulevik LIFE programmi jaoks?

Programmi valdkonnad on 30 aasta jooksul mõnevõrra muutunud: kui algselt olid kaheks peamiseks suunaks üldine keskkond ja looduskaitse, siis nüüd on nendele lisandunud ka kliima, mis on LIFE programmi jaoks uuem, kuid järjest olulisem teema.

Üks on kindel: LIFE programm kindlasti jätkab. Võib ennustada, et teatud aastate tagant tuuakse esile valdkondi, milleteemalisi projekte soovitakse rohkem toetada. Näiteks ongi järjest suurem fookus kliimavaldkonnal, kindlasti muretsetakse rohkem näiteks ekstreemsete ülejutuste pärast.

Seega üritatakse rohkem rõhku panna tundlikematele teemadele, kuid see ei tähenda kindlasti, et teised teemad kuhugi ära kaoks. Looduskaitse- ja keskkonnateemalisi projekte rahastatakse kindlasti ka tulevikus.

Mida ütleksid julgustuseks kõigile neile, kes pole veel LIFE programmist rahastust taotlenud, kuid võiksid seda teha?

Looduskaitse suunal lubatakse teha neid tegevusi, mis on teada ja hästtöötavad, olgu selleks jõgede-järvede puhastamine või karjatamise taastamine. Keskkonna valdkonna projektidelt oodatakse peamiselt ikkagi uuenduslikkust – siin võiks teha tugevat koostööd näiteks Eesti ülikoolidega, kes võiksid ka ise rohkem taotlusi esitada. Uuenduslikkus on väga oluline faktor, kui see annab ka laiemat ELi-ülese kasu.

See aga ei tähenda, et oma leiutis tuleb käest ära anda – LIFE toetab väga tugevalt seda, et idee patenteeritakse ning see toob hiljem loojatele tulu. Seega, kui tegemist on näiteks äriettevõttega, võib see olla tulevikus igati kasumlik ettevõtmine.

28. mail toimub [avatud LIFE projektide päev](#) – see on hea võimalus projektijuhtidel sabast kinni võtta ja uurida, millele projekti kirjutamisel ja läbiviimisel tähelepanu pöörata. Samuti leiab 1. juunil aset ka [LIFE infopäev](#), kus me räägime selle aasta taotlusvoorst ja mida tähele panna. Kõik huvilised on mõlemale sündmusele väga oodatud.

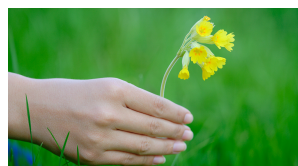
Artikli kirjutamist on rahastatud projektist “LIFE programmist teadlikkuse suurendamine ja projektitaotluste kvaliteedi parandamine 2”, mida rahastab Euroopa Liidu liikmesriikide keskkonnaprojektide kaasrahastamise programm LIFE.

Märksõnad: [keskkond](#), [keskkonnaministeerium](#), [kik](#), [kliima](#), [LIFE](#), [life programm](#), [rahastus](#)

SAMAL TEEMAL

Miks takerduvad linnud elektriliinidesse? Olukorda tuleb parandada ka Eestis

Mida saab tavainimene suure teaduse jaoks ära teha? Väga palju

Mis saab vanadest nutitelefonidest ja arvutitest? Eesti teadlased katsetavad uut tehnoloogiat

 Jaga Facebookis

 Saada e-kirjaga

 Jaga Twitteris

 Jaga LinkedInis

Loed AwaRaEst LIFE blogi, kus tutvustame, mida LIFE programmi projektide abil Eesti looduse ja keskkonna heaks tehtud on ning mida plaanime tulevikus ellu viia.

[Vaata kõiki artikleid](#)

POPULAARSED LOOD

TARK NÕUANNE

Rubriiki toetab **Rimi**

Loomakaitseselts: rästikutest võib aidata vabaneda mutipeleti

G TELLIJALE

Tallinnas randub 12 ristluslaeva: Turism lööb hetkeks lõkkele, aga sellel äril on ka tumedam pool

TARK NÕUANNE

Rubriiki toetab **Rimi**

Proovi järele: Kuidas hakata kohe täna kodus kõige odavamalt elektrit kasutama?

G TELLIJALE

Kolmandik päikeseparkide omanikest rikub Elektrileviga sõlmitud lepingut

TARGA TARBIJA BLOGI

Klaarime segadust: millisesse prügikonteinerisse visata teibitud papp või kastmene salatikarp?

LOODUSNÄHTUSED

Lähipäevadel kerkib õhutemperatuur jätkuvalt 30 kraadi ligi, kuid oodata on ka sadu

VIIMATI LISATUD

Tallinnas randub 12 ristluslaeva: Turism lööb hetkeks lõkkele, aga sellel äril on ka tumedam pool

22. august 2022 kell 10:39

Tallinlased saavad taas suurjäätmeid tasuta ära anda

22. august 2022 kell 07:53

Loomakaitseelts: rästikutest võib aidata vabaneda mutipeleti

21. august 2022 kell 17:51

Lähipäevadel kerkib õhutemperatuur jätkuvalt 30 kraadi ligi, kuid oodata on ka sadu

21. august 2022 kell 17:42

Proovi järele: Kuidas hakata kohe täna kodus kõige odavamat elektrit kasutama?

21. august 2022 kell 09:29

Klaarime segadust: millisesse prügikonteinerisse visata teibitud papp või kastmene salatikarp?

19. august 2022 kell 17:11

Vaata kõiki artikleid

KINNISVARA 24

Korter

Maja

Majaosa

Suvila

Uusarendus

Maa

Äripind

Garaaž

Uued korterid:

Tallinnas

Tartus

Pärnus

Üürikorterid:

Tallinnas

Tartus

Äripinnad:

Tallinnas

Korter | Müük

Sammu tn 6

Kristiine linnaosa, Tallinn, Harju maakond

239 900 €

Korter | Müük

Vasara tn 15

Keila linn, Harju maakond

170 000 €

Majaosa | Müük

lirise 3

Tartu linn, Tartu linn, Tartu maakond

229 000 €

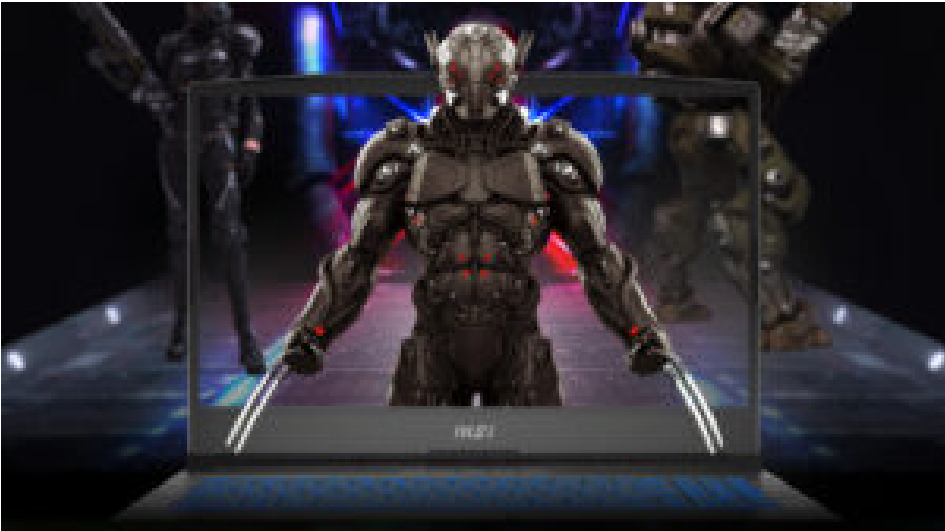
Majaosa | Müük

Põik tn 10a

Saku alevik, Saku vald, Harju maakond

540 000 €

SISUTURUNDUS

SISUTURUNDUS

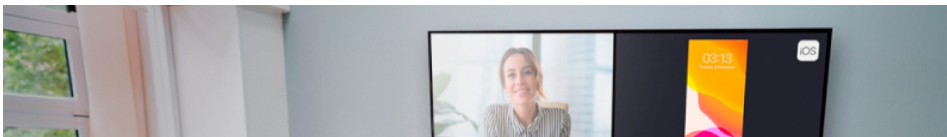
MSI Pulse GL66 on enam kui tavaline mänguriarvuti

SISUTURUNDUS

Katusefermide tootja Tenter: õige aeg majaehituseks on täna, sest hinnad stabiliseeruvad

SISUTURUNDUS

Kaasaegne ja juhtmevaba koosolekuruum: Prestigio Solutions

SISUTURUNDUS

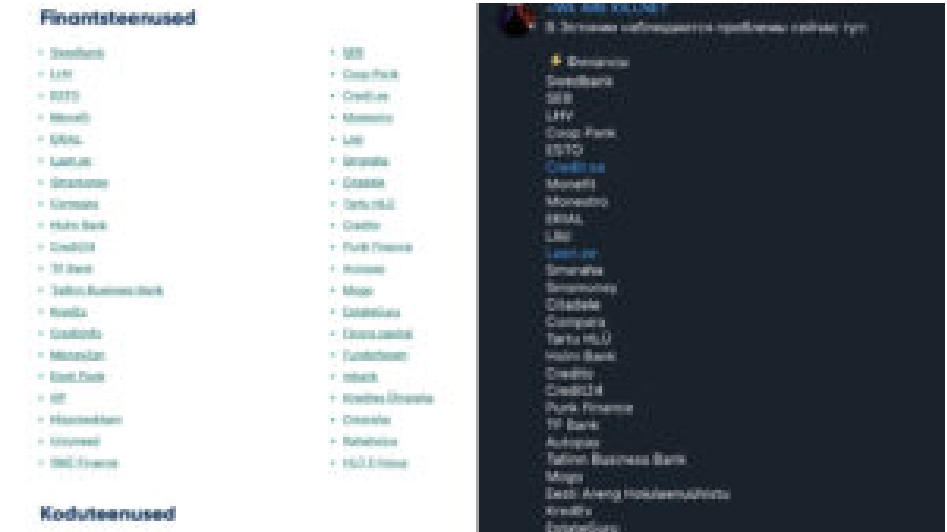
MSI Creator Z16 mudel kombineerib edukalt tipptasemel jõudluse esteetikaga

POPULAARSED LOOD MUJAL GEENIUSES

PRO TELLIJALE

Ettevõtja õigustas ühismeedias Eesti okupeerimist. “Selle ala nimetamine eestlaste omaks viitab natsismile”

DIGI • UUDIS

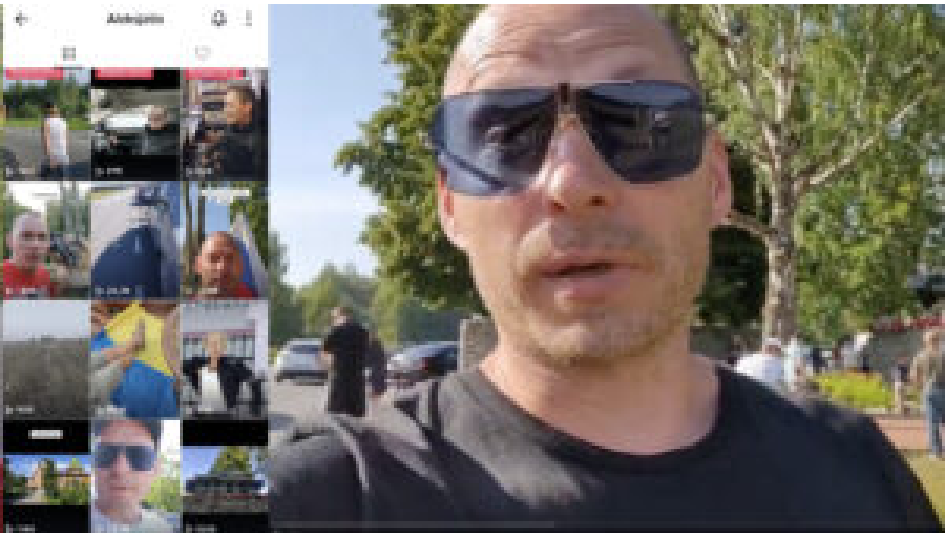
Kremlimeelsed häkkerid ei koostanud rünnatavate veebilehtede nimekirja ise, vaid kopeerisid selle internetist

DIGI • APPLE

Rubriiki toetab **iDeal**

Uuenda kohe: Apple hoiatab iPhone’ide, iPadide ja Macide omanikke tõsise turvavea eest

G TELLIJALE

TikTokis Ukraina lipul trampimine tõi kaasa kriminaalmenetluse

PRO TELLIJALE

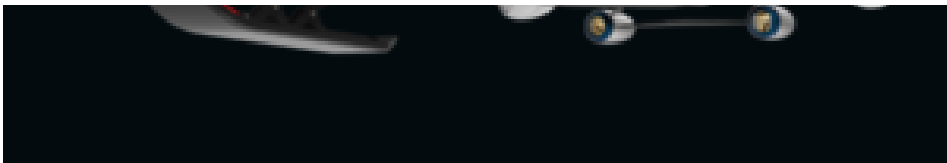
Wolt tõstab panuseid: turule tuleb Netflixile sarnanev kuupakett

G TELLIJALE

Olulised riigiasutused ja elutähtsa teenuse osutajad saavad pilootprojekti raames satelliitühenduse

DIGI • TEADUS JA TULEVIK

Rubriiki toetab **TalTech**

Allveelaev, mis sõidab ka vee peal. Selle juhtimise võib selgeks õppida igaüks

DIGI • UUDIS

Wolti kuutasupõhise teenusega saad vabaks kojuveoteenuse maksmisest

ÄRA JÄÄ ILMA PÄEVA PÕNEVAMATEST LUGUDEST

Telli Geeniusse uudiskiri

Saadame sulle igal argipäeval ülevaate olulisematest Geeniusse teemadest.

Liitun

Geenius Meedia OÜ
Volta tn 1, 10412 Tallinn
Tel 660 9797
geenius@geenius.ee

[Üldised kasutustingimused](#) • [Andmekaitsetingimused](#) • [Ettevõttest](#)

© Geenius Meedia OÜ, 2022.

Portaalid

- [Geenius](#)
- [Auto](#)
- [Digi](#)
- [DigiPRO](#)
- [Diktor](#)
- [Kodu](#)
- [Lemmik](#)
- [Mood](#)
- [Raha](#)
- [Rikas](#)
- [Rohe](#)
- [Tervis](#)
- [Äri](#)

Ajakirjad

- [Autogeenius](#)
- [Autoleht](#)
- [Autoleht Ekstra](#)
- [Digi](#)
- [Miisu](#)
- [Muki](#)

Podcastid

- [Algorütm](#)
- [Autotund](#)
- [Investoritund](#)
- [Restart](#)
- [Töötund](#)
- [Ära Rääma](#)

Sotsiaalmeedia

- [Facebook](#)

Kontakt

- [Toimetus](#)
- [Reklaamiinfo](#)

Geeniusse portaale majutab

